

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi
مركز دراسات الشرق الأوسط
Center for Middle Eastern Studies

ANALİZ 296
ŞUBAT 2022

GUVEYRAN BASKINI VE YPG/PKK'NIN İŞİD'LE MÜCADELE İLLÜZYONU

SİBEL DÜNDAR

Telif Hakkı

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2022

Bu çalışmaya ait içeriğin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu çalışmada yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

Yayınlanma Tarihi: 08 Şubat 2022

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi

Adres : Mustafa Kemal Mah. 2128 Sk. No: 3 Çankaya, ANKARA

Telefon : +90 850 888 15 20

Eposta : info@orsam.org.tr

Fotoğraflar : Anadolu Ajansı, Shutterstock.

“Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5'inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir”

GUVEYRAN BASKINI VE YPG/PKK'NIN İŞİD'LE MÜCADELE İLLÜZYONU

Yazar Hakkında

■ Sibel Dünder

Lisans eğitimini Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde tamamlamıştır. Ortadoğu Araştırmaları Merkezi (ORSAM) Levant Çalışmaları Koordinatörlüğünde uzman yetiştirme programı kapsamında bursiyer olarak görev yapmıştır. Ufuk Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. Hâlihazırda Ortadoğu Araştırmaları Merkezi (ORSAM) Güvenlik Çalışmaları Direktörlüğünde araştırma asistanı olarak görev almaktadır. İyi derecede İngilizce, başlangıç seviyesinde Arapça bilmektedir.

İÇİNDEKİLER

3 GİRİŞ

5 BÖLGEDE YER ALAN KAMP VE HAPİSHANELER

9 İŞİD'İN GUYEYRAN HAPİSHANESİ BASKINI

13 İŞİD MİLİTANLARININ HAPİSHANE BASKINI STRATEJİSİ VE YPG'NİN SÜRECİ HAZIRLAYICI HAMLELERİ

19 BASKIN SÜRECİNDE İŞİD'İN ÇEVİRİM İÇİ BİR PLATFORMLA BÖLGEYE VERDİĞİ MESAJLAR VE AMACI

21 YPG-İŞİD MEŞRUIYET DÖNGÜSÜ VE SALDIRININ SONUÇLARI

25 SONUÇ

GİRİŞ

2

0 Ocak 2022 tarihinde Haseke'de yer alan ve terör örgütü YPG/PKK'nın kontrolünde bulunan Guveyran Hapishanesi'ne, bölgede varlık gösteren bir diğer terör örgütü IŞİD tarafından saldırı düzenlenmiştir. IŞİD tarafından yapılan bir açıklamayla gerçekleştirilen saldırının amacı, dünyanın en büyük IŞİD hapishanesi olarak bilinen Guveyran'daki mahkûmların serbest bırakılması ve çevre ülkelerdeki destekçilere moral olması olarak nitelendirilmiştir. Saldırının gerçekleştirilme yöntemi, zamanlaması ve nihayetinde tarafların elde ettikleri kazanımlarsa oldukça dikkat çekicidir. Yeni yıl itibarıyla uluslararası toplumun, dikkatini Suriye'nin kuzeydoğusundan Balkanlar'daki gelişmelere ve akabinde Ukrayna'ya kaydırıldığı gözlemlenmiştir. Uluslararası ilgi ve önceliklerin değiştiği bu ortamda patlak veren Guveyran baskını, YPG/PKK'nın IŞİD tehdidinin henüz bitmediğine yönelik propagandasını besleyen bir nitelikte olmuştur. Yaşanan gelişmeler sonrasında YPG/PKK tarafından kontrol edilen bölgedeki

hapishane ve kampların durumunun yanı sıra IŞİD mahkûmlarının akıbeti soruları da uluslararası gündemin ilk sıralarında yer almaya başlamıştır. Ancak söz konusu yapıların, Suriye'nin geleceği için bir tehdit kaynağı olabileceğine dair endişelerin varlığı yıllardır mevcuttur. Bu noktada, IŞİD'le mücadele bahanesiyle bölgedeki illegal varlığını meşrulaştırarak uluslararası destek sağlamaya çalışan terör örgütü YPG/PKK'nın, IŞİD ve ideolojisini bölgeden temizleme konusunda ne kadar samimi olacağı önemli bir soru işaretidir. Ayrıca bölgeyi bekleyen olası tehditlere karşı YPG/PKK'nın kapasitesinin yeterli olma durumu ciddi bir endişeyi de içerisinde barındırmaktadır.

Terör örgütü IŞİD tarafından gerçekleştirilen Guveyran baskını, bazı önemli çıktıları da beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda değerlendirilebilecek en önemli husus her iki terör örgütünün de bu saldırı sonrası oluşan atmosferden faydalanabilecek alanlar bulabilmesidir. IŞİD, saldırı sonrası bölgede kendi ideo-

lojisine hâlen bağlı kitleler ve mevcut militan kadrosuna moral-motivasyon sağlama imkânı bulurken; YPG/PKK terör örgütü ise meşruiyet devşirmek adına saldırı üzerinden propaganda faaliyetlerine başlamıştır. Nihayetinde iki örgüt arasında Suriye sahasında birbirlerinin varlığına alan açan simbiyotik bir ilişkinin gelişmeye başladığı değerlendirilmektedir.

Son olarak, yapılan saldırı ve bölgede ortaya çıkan güvenlik zafiyetleri ele alındığında,

ABD ve Batılı ülkelerin IŞİD'le mücadelede yerel ortak olarak YPG/PKK'yı seçmesinin aslında tartışmalı bir husus olduğu görülmektedir. Bir terör örgütüyle mücadelenin başka bir terör örgütüyle iş birliği yapılarak yürütülmeye çalışılmasının mevcut, orta ve uzun vadedeki olası etkileri, kalıcı bir çözüme işaret etmemektedir. Ayrıca bu durumun uluslararası hukuk, etik değerler ve Türkiye-NATO müttefikliği çerçevelerinde de yasal bir tabanı olmadığını söylemek mümkündür.

BÖLGEDE YER ALAN KAMP VE HAPİSHANELER

YPG'ye bağlı kamp ve hapishanelerde tutulan çocuklar.

İŞİD'in bölgedeki hâkimiyetine son verilmesi sürecinde örgüt mensubu kişi ve aileleri, YPG ve ona bağlı sözde "Asayiş güçleri" tarafından kontrol edilen kamp ve hapishanelere yönlendirilmiştir. Suriye'nin kuzeydoğusunda, resmî ve gayriresmî statüde 10'un üzerinde mülteci kampının bulunduğu bilinmektedir. Söz konusu kamplar sırasıyla: Ebu Haşab Kampı (Deyr ez Zor), El Hol Kampı (Haseke), Arişe Kampı ve uzantısı (Haseke), Ayn İsa Kampı ve uzantısı (Rakka), Mabruka Kampı (Haseke), Doğu Menbiç Kampı ve uzantısı (Halep), Nevruz Kampı (Haseke), Roj Kampı (Haseke), Serekaniye Kampı (Haseke), Mahmudli Kampı (Rakka), Washokani Kampı (Haseke), Tel Elsamen Daham Kampı (Rakka) ve Twahina Kampı'dır (Rakka). Özellikle Hol ve Roj Kampları büyük çoğunluğu kadın ve çocuklardan oluşan 60.000'den fazla kişiye ev sahipliği yapmaktadır.¹ Human Rights Watch

(HRW) tarafından Mart 2021 tarihinde yayımlanan bir raporda, İŞİD bağlantılı ve 60'tan fazla ülke vatandaşı olan yaklaşık 43 bin yabancıların² Bağuz'un örgütün elinden alınmasından beri söz konusu kamp ve gözaltı merkezlerinde barındırıldığı belirtilmiştir. Bu sayının 27.500'ünü 18 yaş altı grubun oluşturduğu ve radikalleşmeye doğrudan maruz bırakılan bu kitlenin, bölgenin geleceği için potansiyel bir tehdit olarak görüldüğü tespiti paylaşılmıştır. Bölgedeki kamplarda genel itibarıyla aşırı kalabalık, güvenlik açısından yeterli donanıma sahip olmayan, temel gıda ve temiz su temininde sıkıntıların yaşandığı bir ortam hâkimdir. Bölgedeki en büyük kamp konumunda olan El Hol, nüfus yoğunluğunun fazla olması, kötü yönetim, yetersiz şartlar ve İŞİD ideolojisinin hâlâ yaygın olması nedenleriyle patlamaya hazır bir bomba olarak nitelenmektedir. Bu kampın, örgüt ideolojisinin bölgede yeniden

¹ "When Am I Going to Start to Live?", *Save the Children*, September 2021, https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/when_am_i_going_to_start_to_live_final_0.pdf/.

² "Thousands of Foreigners Unlawfully Held in NE Syria", March 23, 2021, *Human Rights Watch*, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/thousands-foreigners-unlawfully-held-ne-syria>.

taban bulması açısından bir kuluçka yuvası şeklinde tanımlandığı da bilinmektedir. Kampın güvenliğinden ise yaklaşık 400 sözde Asayiş gücü sorumludur. Terör örgütü mensubu bu şahısların modern anlamda, insan haklarına saygılı olarak cezai prosedürlerin uygulanmasına imkân verecek bir eğitime veya geri plana sahip olmasıysa ihtimal dâhilinde görülmemektedir. Nitekim, kamp yönetimi ve rehabilitasyon süreçleri hakkında da herhangi bir altyapıya sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Bahsi geçen eksiklikler nedeniyle kamplarda tutulan bireylerin radikalleşmesine ve saldırı olaylarının yaşanmasına engel olamadıkları da gözlemlenmiştir. Keza kampın güvenliğinden sorumlu birimlerin sayısı ve niteliğinin yetersiz olması dolayısıyla mevcut durumun sık sık kontrolden çıktığına yönelik haberler gündeme gelmektedir.

IŞİD üyesi olduğu bilinen 12 bin kişinin derme çatma vaziyetteki toplamda on dört hapishanede tutulduğu bilinmektedir. Ancak bölgedeki tüm hapishaneler arasında yalnızca birinin yeterli koşullara sahip olduğu iddia edilmektedir.³ Toplam sayı içerisinde yer alan IŞİD mensubu 2 bin civarındaki yabancı terörist savaşçının (YTS) kendi ülkeleri tarafından yargılama ve deradikalizasyon gibi süreçlere tabi tutulmak üzere geri kabul edilmedikleri gözlemlenmiştir. IŞİD mensuplarının %85'inin, yönetimi tamamen YPG/Asayiş güçlerinin elinde olan Guveyran ve Şeddadi'deki hapis-

hanelerde tutulduğu bilgisi yer almaktadır. Bunun dışında Malikiye, Kamışlı ve Tabka'da da orta ölçekli hapishaneler ve bir düzineden fazla geçici gözaltı merkezleri bulunmaktadır. Hapishanelerin çoğu, uluslararası standartlara uygun olmayan kötü koşullardaki okul, hastane ve depo gibi mevcut tesislerin dönüştürülmesinden elde edilmiştir.⁴

HRW tarafından Haziran 2020 tarihinde yayımlanan bir rapora göre, her ikisi de Haseke'de bulunan bu hapishanelerin toplam mevcudunun 7500 kişiden oluştuğu ve bu rakam içerisinde sözde rehabilitasyon merkezlerinde tutulan çocukların da yer aldığı belirtilmiştir.⁵ Sayılarının 850 olduğu tahmin edilen ve 18 yaş altı gruba ait olan bu çocuklar, 2019'da Bağuz'da yaşanan çatışmalar sonrasında hapishaneye getirilmiştir. Toplam mevcudun 400'ünün Suriye, 200'ünün Irak, geri kalanlarının ise farklı ülke vatandaşları olduğu belirtilmiştir.⁶ Sayıları 100 ila 110 arasında olan bir grup erkek çocuğuna bir başka sözde rehabilitasyon merkezinde kilit altında tutuldukları tespit edilmiştir. Aileleri tarafından yapılan açıklamalarda, 10 yaşını geçen ve kamplarda yaşayan çocukların sözde zorunlu askerlik uygulamasına katılmak istemedikleri için tutuklandıkları ve buradaki hapishanelere gönderildikleri belirtilmiştir.⁷

Haseke'ye bağlı Guveyran Mahallesi'nde bulunan ve El Sina olarak da anılan hapis-

³ "Operation Inherent Resolve Quarterly Report to Congress- July 1, 2020-September 30, 2020", U.S. Department of Defense, November 3, 2020, <https://media.defense.gov/2020/Nov/03/2002528608/-1/-1/1/LEAD%20INSPECTOR%20GENERAL%20FOR%20OPERATION%20INHERENT%20RESOLVE.PDF>.

⁴ Andrew Hanna, "Islamists Imprisoned Across the Middle East", Wilson Center, June 24, 2021, <https://www.wilsoncenter.org/article/islamists-imprisoned-across-middle-east>.

⁵ "Bring Me Back to Canada", HRW, June 29, 2020, <https://www.hrw.org/node/375570/printable/print>.

⁶ Jane Arraf, "As U.S. Strikes Syria Prison Held by ISIS, Young Detainees Are Caught in Crossfire", The New York Times, January 23, 2022, <https://www.nytimes.com/2022/01/23/world/middleeast/syria-prison-isis.html>.

⁷ "Hundreds of children held by IS in besieged prison in Syria", BBC News, January 24, 2022, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-60091586>.

hanede, muhtelif bilgilere göre 3500⁸ ila 5000⁹ arasında mahkûmun bulunduğu ifade edilmektedir. Guveyran'ın, çevresine inşa edilen yüksek duvarlar ve üç adet okul binasından oluşan bir kompleksin hapishaneye dönüştürülmesiyle Haziran-Temmuz 2019 tarihleri arasında kurulduğu tahmin edilmektedir.¹⁰ Dünyanın en kalabalık IŞİD mahkûmunu¹¹ bünyesinde barındıran hapishanenin güvenliğinden sözde Asayiş'e bağlı küçük bir gardiyan birliği sorumludur. 2019'dan itibaren bizatihi Guveyran'dan yansıyan haberler, o dönemden itibaren YPG'nin hapishanedeki güvenliğin temini adına bulundurduğu birliğin zayıflığına işaret etmektedir. ABD veya Uluslararası Koalisyon Güçleri'nin hapishane güvenliği veya mahkûmların gereksinimlerinin sağlanmasına yönelik doğrudan herhangi bir katkısı söz konusu değildir. Ancak aşırı kalabalıklaşan hapishane ve kampların genişletilmesine yönelik son yıllarda belirli bir fon ayrılması da gündeme getirilmiştir. Güvenliğin sağlanmasından

sorumlu kişilerin sayıca yetersiz olduğu bu hapishanede en kıdemli ve deneyimli IŞİD üyelerinin bazıları tutulmaktadır. Bu kişiler arasında IŞİD'in kurulum sürecinde örgüte katılan ve 2019'daki Bağuz'daki çatışmalar sırasında yakalananlar yer almaktadır. Mahkûmların tehlike seviyelerinin yüksek olması bu hapishaneyi diğerlerinden daha önemli kılmaktadır. Söz konusu hapishane, YPG/PKK, Uluslararası Koalisyon Güçleri ve ABD birliklerinin yanı sıra Suriye rejimine bağlı güçler ve Rus ordusuna bağlı birimlerin konuşlu olduğu askerî açıdan karmaşık bir alanda yer almaktadır.

IŞİD tehlikesinin devam ettiğine yönelik propagandanın bizat YPG/PKK tarafından yayıldığı bir ortamda, binlerce tecrübeli IŞİD'li mahkûmun tutulduğu Guveyran'da böylesi zayıf bir güçle emniyetin sağlanmasına yönelik tutumun olası sonuçlarına dair herhangi bir risk değerlendirme sinin yapılmamasıysa oldukça güçtür.¹² İlaveten, daha sonra da detaylı olarak değinileceği gibi

Dünyanın en kalabalık IŞİD mahkûmunu bünyesinde barındıran hapishanenin güvenliğinden sözde Asayiş'e bağlı küçük bir gardiyan birliği sorumludur. 2019'dan itibaren bizatihi Guveyran'dan yansıyan haberler, o dönemden itibaren YPG'nin hapishanedeki güvenliğin temini adına bulundurduğu birliğin zayıflığına işaret etmektedir.

⁸ "Islamic State attacks prison in Syria and military base in Iraq", *The Guardian*, January 21, 2022, <https://www.theguardian.com/world/2022/jan/21/islamic-state-attacks-prison-in-syria-and-military-base-in-iraq>.

⁹ Katie Bo Williams, "Coalition Plans To Expand Giant ISIS Prison In Syria", *Defense One*, February 24, 2021, <https://www.defenseone.com/policy/2021/02/coalition-plans-expand-giant-isis-prison-syria/172270/>.

¹⁰ Joanne Stocker, "SDF secures 'ticking time-bomb' ISIS prisoners in Syria against alarming odds", *The Defense Post*, November 13, 2019, <https://www.thedefensepost.com/2019/11/13/isis-prisoners-syria-sdf/>.

¹¹ "ISIS control Ghwayran prison | Ongoing attempts by military forces to restore control of the prison, while death toll rises to 25", *SOHR*, January 21, 2022, <https://www.syriahr.com/en/235496/>.

¹² Joanne Stocker Twitter Hesabı, 23 Ocak 2022, https://twitter.com/joanne_stocker/status/1485317594341126148?s=20&t=3xvWUMs8QJGr1z8XSNCY0g, "SDF secures 'ticking time-bomb' ISIS prisoners in Syria against alarming odds".

Guveyrın'da yaşananlar, türünün ilk örneği saldırı ve mahkûm kaçırma girişimi değildir. Bu tarz olaylar daha öncesinde de yaşanmış ve bölgedeki yabancı güçlerin YPG/PKK'ya verdiği destekle önlenmiştir. Kısacası, YPG/PKK'nın bölgedeki gücünü geçmişte yaşanan deneyimleri de göz önünde bulundurarak tahkim etmemesi önemli bir çelişkidir. Diğer yandan hapishanenin konumu, içerisinde bulunduğu şartlar ve güvenlik güçleri hakkındaki bilgilerin paylaşımının örgüt tarafından özellikle engellenmesiye dikkat çekmektedir.

2019 yılı ortası ve 2022 yılı başlarını kapsayan tarih aralığında temiz su, gıda, ilaç, yeterli barınma ve güvenliğin sağlanmadığı Guveyrın ve Şeddadi Hapishanelerinde yaygınlaşan tüberküloz hastalığı sonucunda yaklaşık 100 kişinin hayatını kaybettiği kaydedilmiştir. Ayrıca hapishanelerin aşırı kalabalık olması, salgın hastalıklar ve yeterli tıbbi bakımın sağlanmaması gibi nedenlerle mahkûmlar arasında sıklıkla isyan girişiminin yaşandığı tespit edilmiştir. Nitekim, Mart 2020'de olumsuz yaşam ve temizlik koşulları nedeniyle isyan çıkaran mahkûmlar, tesisin bir kısmını ele geçirmiştir. Yaşanan olayların ardından YPG sözcüsü Kino

Gabriel, mahkûmlardan kimsenin firar etmeyi başaramadığını ve koalisyon güçlerinin hava desteğiyle durumun kontrol altına alındığını iddia etmiştir. Ancak bu açıklamadan saatler sonrasında bölgede duyulan çatışma sesleri örgütün bu iddiasını çürütmüştür. Dört mahkûmun kaçmayı başardığı olayda, ABD'nin hava desteği sayesinde durum kontrol altına alınmış ve yakalanan mahkûmlar hapishaneye geri teslim edilmiştir.¹³

IŞİD militanlarının Guveyrın'dan toplu olarak kaçma planları yaptığına dair aleni söylemleri de uzun süredir dikkat çekmektedir. Geçmişte kendileriyle röportaj yapılan iki IŞİD'linin (Alexanda Kotey ve El Şafı El Şeyh) patlayıcı dolu bir çöp kamyonu ile hapishaneden kaçma hayallerini anlatması kayıtlara geçmiştir.¹⁴ 2021 yılı içerisinde de toplamda beş kez isyan ve kaçma girişiminin olduğu kaydedilen hapishanedeki son olay, 8 Kasım 2021'de gerçekleşmiştir. Bu tarihte sözde Asayiş güçlerinin, IŞİD'in uyuyan hücrelerinin Guveyrın'a girme planını tespit ederek engellediği haberi gündeme gelmiş ve patlayıcı yüklü bir araca ve bir dizi silaha el koyulduğu iddia edilmiştir.¹⁵

¹³ Amberin Zaman, "Syrian Kurds say no escapees after IS prison revolt", *Al Monitor*, March 30, 2020, <https://www.al-monitor.com/originals/2020/03/syria-prison-revolt-kurdish-region-islamic-state-water-alok.html#ixzz7J6phlq7p>.

¹⁴ "IS prison break in Syria sparks days of clashes", *BBC News*, January 23, 2022, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-60100364>.

¹⁵ Kyle Orton, "Breaking the Walls, Again: The Islamic State's Campaign to Free Jihadist Prisoners", January 22, 2022, <https://kyleorton.substack.com/p/breaking-the-walls-again-the-islamic>.

İŞİD'İN GUYEYRAN HAPİSHANESİ BASKINI

Çatışmaların yaşandığı Haseke'den bir görünüm.

20 Ocak Perşembe günü geç saatlerde sayıları 150 ila 200 arasında değişen İŞİD militanının Guveyran Hapishanesi'ndeki mahkûmları kaçırmak amacıyla intihar bombaları ve ağır silahlar kullanarak bir saldırı başlattığı duyurulmuştur. Bazı yerel kaynaklar, baskının aylar önce planlandığını ve olayda yer alan İŞİD'li sayısının 200'den fazla olduğunu iddia etmiştir.¹⁶ Hapishane yakınlarında yer alan bir petrol deposunda bomba yüklü bir aracın patlatılması sonucunda yaşanan kargaşadan faydalanan ve YPG üniformaları giyerek kılık değiştiren İŞİD militanlarının hapishaneye sızmayı başardığı açıklanmıştır. Baskının koordineli bir şekilde hem içeriden hem de dışarıdan gerçekleştirildiği duyurulmuştur. Örgüt mensuplarının bir kısmı hapishanenin duvarını yıkarak içeri girerken, bir kısmının da yakın mahallelere dağıldığı, içerideki mahkûmların bir silah deposuna baskın düzenlediği ve çok sayıda

YPG'liyi esir aldığı belirtilmiştir. Baskını başlatan bombalı eylemlerse Ebu Abdurrahman ve Ebu el-Faruk el-Muhacirin isimli iki İŞİD militanı tarafından gerçekleştirilmiştir.¹⁷

Saldırıya yönelik gelişmeler İŞİD tarafından basına yayılan görüntülerden de takip edilmiştir. İŞİD tarafından 21 Ocak Cumartesi günü geç saatlerde Amaaq haber ajansında yayımlanan görüntülerde, hapishane duvarlarından geçerek büyük gedikler oluşturan araçlar tespit edilmiştir. Yine örgüt tarafından yayımlanan bir başka videoda, bazıları askerî üniforma giymiş olan hapishane görevlilerinin esir alındığı izlenmiştir. Hapishaneye giren İŞİD militanlarının aynı anda hapishane çevresinde de birkaç noktaya saldırdığı görülmüştür. Gözetleme kuleleri ve yakın çevredeki petrol deposuna saldıran bir grubun yanı sıra ikinci bir grubun da hapishane karakoluna saldırdığı tespit edilmiştir. Farklı bir grubunsa Asayiş

¹⁶ "Syria: More than 210 reported dead as Islamic State attacks prison in al-Hasakah", *Middle East Eye*, January 21, 2022, <https://www.middleeasteye.net/news/syria-dozens-dead-islamic-state-prison-al-hasaka>.

¹⁷ "Weaponry of the Islamic State in the Autonomous Administration of North and East Syria", *Militant Wire*, January 23, 2022, <https://www.militantwire.com/p/weaponry-of-the-islamic-state-in>.

güçleriyle çatıştığı ve hapishanenin savunulmasını önlemek için ikmal hatlarını kesmeyi hedeflediği görülmüştür.

Çatışmaların devam ettiği 21 Ocak'ta, hapishaneden kaçan IŞİD mahkûmlarının Zuhur Mahallesi'ne yöneldiği ve hapishanedeki kontrolün de örgüt tarafından ele geçirildiği gözlemlenmiştir. Ayrıca IŞİD mahkûmlarının hapishanenin yanı sıra yakınlardaki Fırat Üniversitesine bağlı İktisat Fakültesi ve Teknik Enstitüsü binalarını da kontrolü altına aldığı duyurulmuştur.¹⁸ Çıkan çatışmalarda YPG'ye destek verilmesi amacıyla koalisyon güçlerinin bölgeye hava desteği gönderdiği ve IŞİD'in kontrolü altına geçen binalarına iki hava saldırısı düzenlediği kayda geçmiştir. Çatışmaların ilk iki gün boyunca Guveyran, Zuhur ve Panorama Meydanı'nda yoğun bir şekilde yaşandığı gözlemlenmiştir. IŞİD'in Guveyran Hapishanesi'ne yönelik bu saldırısı, örgütün üç yıl önce Suriye'deki yenilgisinden bu yana gerçekleştirdiği en büyük saldırılardan birisi olarak kayıtlara geçmiştir.¹⁹

Örgüt tarafından 22 Ocak Pazar günü yayımlanan bir başka videoda, 800 mahkûmun serbest bırakıldığı ve çok sayıda rehineyi elinde tuttuğu iddia edilmiştir. Yayımlanan iddialara rağmen hapishaneden kaç kişinin kaçmayı başardığıysa belirsizliğini korumaya devam etmiştir.²⁰ Aynı gün bölgeye gönderilen Amerikan Apache saldırı helikopteriyle yakınlardaki bir mezarlıkta mevzilenen IŞİD grubu hedef alınmıştır. Günün ilerleyen saatlerinde, YPG hapishaneyi kuşatma altına alırken civar

bölgelere kaçan IŞİD militanlarının yakalanması için de geniş çaplı bir operasyon başlatıldığını duyurmuştur. Bölgeye çok sayıda terörist sevk eden ve çevre mahalleleri topçu atışlarıyla hedef alan YPG/PKK'nın yanı sıra ABD öncülüğündeki koalisyon güçlerine ait helikopterler bölgede devriye gezmiştir. ABD güçlerinin, Haseke'nin güneyinde yer alan Şeddadi'deki üssünden YPG/PKK'ye destek amaçlı bölgeye 7 tank, M2 Bradley zırhlı muharebe araçları (ZMA) ve onlarca asker sevk ettiği gözlemlenmiştir. YPG güçlerinin ayrıca hapishanenin kuzey kanadını kontrolü altına alan IŞİD militanlarına teslim olma çağrılarını yaptığı görülmüştür. Ayrıca hapishane içerisindeki militanlara internet üzerinden de mesaj yollanmıştır. Söz konusu mesajda, örgüt liderlerinin bir çıkış yolu bulmak için YPG ile pazarlık yaptığı ve hapishanedekileri ölüme terk ettiği, kaçan üyelerin çoğunun teslim olduğu ve güvenli alanlara götürüldüğü ifadeleri yer almıştır. Hapishanenin tamamen kuşatıldığı ve herhangi bir çıkış yolu olmadığı için teslim olmaları gerektiği belirtilmiştir.²¹ YPG'nin medya üzerinden izlediği bu strateji, hapishane içerisindeki mahkûmların ve saldırıyı gerçekleştiren militanların internet kaynaklarına erişiminin olduğunu ve bunun kendilerince de bilindiğini göstermektedir.

YPG'nin 23 Ocak'ta hapishane çevresinde bulunan tahıl silolarının olduğu yönden ilerlediği ve hapishane içindeki IŞİD militanlarına yönelik kuşatmayı sıkılaştırdığı gözlemlenmiştir. Günün ilerleyen saatlerinde, hapishane çevresinin kontrolünün yeniden ele geçirildiği,

¹⁸ "Amid combing operations | Clashes renew near Ghwayran prison, with International Coalition jets flying over the area", SOHR, January 21, 2022, <https://www.syriahr.com/en/235581/>.

¹⁹ Louisa Loveluck, "U.S.-backed Syrian Democratic Forces battles to regain control of prison for Islamic State suspects", *The Washington Post*, January 23, 2022, <https://www.washingtonpost.com/world/2022/01/23/syria-islamic-state-hasakah-prison/>.

²⁰ Jared Malsin and Nazih Osseiran, "U.S.-Backed Forces Struggle to Contain Islamic State in Battle Over Syrian Prison", *The Wall Street Journal*, January 23, 2022, <https://www.wsj.com/articles/u-s-backed-forces-struggle-to-contain-islamic-state-in-battle-over-syrian-prison-11642948169>.

²¹ "Coordination & Military Ops Center – SDF", *Twitter*, January 25, 2022, https://twitter.com/cmoc_sdf.

YPG güçlerinin içeri girmeyi başardığı ve taraflar arasında çatışmalar yaşandığı duyurulmuştur. IŞİD militanlarının sivilleri canlı kalkan olarak kullandığını ve bu durumun ilerlemenin önüne geçtiğini ifade eden YPG, 24-31 Ocak tarihlerini kapsayacak şekilde Haseke kentinde sokağa çıkma yasağı ilan etmiştir. Guveyran'dan kaçan IŞİD mahkûmlarının Haseke dışına çıkma ihtimaline karşı ise şehir dışı seyahatlere de kısıtlama getirilmiştir.

IŞİD'in medya organları aracılığıyla yayımladığı bir diğer videoda, ellerinde YPG'li tutukluların olduğuna yönelik iddialara yer verilmiş, YPG tarafından ise bu iddialar reddedilmiştir. İlgili açıklamayı yapan, terör örgütünün sözde medya merkezi direktörü Farhad Shami ise görüntülerde yer alan kişilerin hapishane mutfağında çalışan kişiler olduğunu belirtmiştir. Civar mahallelere kaçan mahkûmlar yakalanmaya devam ederken, IŞİD'in tüm rehine-leri infaz etmekle tehdit ettiği görülmüştür. YPG terör örgütü kanadından ise geniş çaplı bir operasyon başlatıldığı, teslim olmamaları durumunda bölgeye 10 bin unsurunun sevk edileceği cevabı verilmiştir.

YPG'nin sözde enformasyon unsuru tarafından yapılan yazılı bir açıklamada, teslim olma çağrılarının ardından hapishanedeki bir koğuştaki kalan 300 IŞİD'linin 24 Ocak Pazartesi günü silahlarını bırakarak teslim olduğu kaydedilmiştir. Teslim olan mahkûmların Şeddadi Hapishanesi'ne gönderildiği bildirilmiştir.²² Sözde Suriye Demokratik Konseyi (SDK) sözcüsü Emced Osman tarafından IŞİD'li mahkûmları tutmak amacıyla yeni bir

hapishanenin inşa edileceği de duyurulmuştur.²³ Ayrıca çatışmaların ilk gününden itibaren olaya dâhil olan ABD güçlerinin yanı sıra 24 Ocak'ta İngiliz askerleri 6 adet panzer zırhlı araçla YPG/PKK'ya destek verirken, 25 Ocak Salı günüyse bölgedeki Fransız askerlerinin de çatışmalara dâhil olduğu bildirilmiştir.

Hapishaneden yayımlanan bir videoda çocuk seslerinin duyulması neticesinde, IŞİD'in kontrol ettiği hapishane bölümünün çocuklarının tutulduğu alan olduğu tespit edilmiştir. IŞİD militanlarının, çocukları canlı kalkan olarak kullanması durumuna karşı UNICEF tarafından yayımlanan bir bildiride, çocukların zarar görebileceği veya zorla silah altına alınabileceğine dair endişe duyulduğu ifade edilmiştir. Uluslararası kamuoyuna yapılan çağrılarda çocukların güvenliğinin sağlanması telkinleri yer almıştır.²⁴ Buna karşın YPG tarafından yapılan bir açıklamada, hapishane çevresinde çatışmaların devam ettiği bir atmosferde mahsur kalan çocukların sorumluluğunu alamayacakları bildirilmiştir. Çatışmaların devam ettiği ortamda, Birleşmiş Milletler (BM) tarafından yapılan bir açıklamada 45 bin kişinin bölgeden göç etmek zorunda kaldığı belirtilmiştir.²⁵

25 Ocak'ta yayımlanan bir videoda, hapishanede yüzlerce silahsız, hasta ve reşit olmayan mahkûmun yer almasına rağmen, koalisyon uçaklarının yatakhanelerin bulunduğu bölgeleri ve hapishane çevresini bombalamaya devam ettiği ve saldırıların katliam niteliğinde olduğu iddia edilmiştir. Söz konusu durumda, sahadaki sıcak çatışmaya dâhil olan unsur olarak silahsız, hasta ve küçük

²² "Kurdish forces say 300 ISIS members surrendered after Syrian prison raid", *The National News*, 25 January 2022, <https://www.thenationalnews.com/mena/syria/2022/01/25/kurdish-forces-say-300-isis-members-surrendered-after-syrian-prison-raid/>.

²³ "Haseke'de son durum ne?", *Krd News*, 25 Ocak 2022, <https://krdnews.info/hasekede-son-durum-ne>.

²⁴ "Calls to evacuate 700 boys from Syria's Guweiran prison due to intense fighting", *Save the Children*, January 24, 2022, <https://www.savethechildren.net/news/save-children-calls-evacuate-700-boys-syria-s-guweiran-prison-due-intense-fighting>.

²⁵ "Joint statement by the United Nations Resident Coordinator and Humanitarian Coordinator in Syria, Imran Riza and the Regional Humanitarian Coordinator for Syria, Muhanad Hadi on the situation in Al-Hasakeh", *UN-Office for the Coordination of Humanitarian Affairs*, January 23, 2022, https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/23012022_joint_statement_on_situation_in_nes_final.pdf.

yaşta mahkûmların vurulduğu hava saldırıları sırasında hedef koordinatlarının, YPG tarafından koalisyon güçlerine verildiğini tespit etmek yanlış olmayacaktır. Ayrıca, YPG tarafından IŞİD şüphelisi oldukları öne sürülerek hapishaneye mücavir alanlarda rastgele tutuklamalar yapılmak suretiyle sivillerin hedef alındığı haberleri de medyada yer almıştır. Çatışmaların altıncı gününe gelindiğindeyse bölgedeki IŞİD'lilerin ellerindeki rehineleri teslim ettiği ve karşılığında tıbbi yardım talep ettikleri duyurulmuştur. Yaralı IŞİD militanlarına doktor sağlanması sonrasında gardiyanların da örgüt tarafından serbest bırakıldığı kayda geçmiştir. Gelineen noktada yalnızca 40-45 mahkûmun bir odada olduğu ve teslim olmaya direndiği belirtilmiştir. YPG'nin ikna çabaları yürüttüğü ancak teslim olunmaması durumunda bu bölgeye de giriş yapılacağı bildirilmiştir. Ni-

tekim, çatışmaların yedinci ve son gününde, YPG tarafından yapılan bir açıklama ile Guveyran Hapishanesi'nin kontrolünü tamamen ele geçirdikleri duyurulmuştur. Bir önceki gün düzenlenen baskınla teslim olmaya direnen grubun etkisiz hâle getirildiği aktarılmıştır. Çatışmaların bilançosuna bakıldığında ise 20-31 Ocak tarihleri arasında 246'sı IŞİD militanı, 79'u YPG'li ve 7'si sivil olmak üzere toplamda 332 kişinin öldüğü görülmüştür.²⁶ Ayrıca YPG/PKK tarafından yapılan açıklamalarda, hapishane çevresinde süren operasyonlarda 1000'e yakın IŞİD mahkûmunun yakalandığı veya teslim olduğu, 400 IŞİD'linin ise hâlâ kayıp görüldüğü bildirilmiştir.²⁷ Ancak teslim olan kişi sayısındaki rakamların doğruluğu tam olarak teyit edilememiştir. Teslim olan mahkûmların ise Kamışlı, Malikiye ve Şeddadi'deki hapishanelere nakledildiği kaydedilmiştir.

²⁶ "Al-Sina'a prison | ISIS decapitated, cremated and tortured dozens of prison staff", SOHR, January 31, 2022, <https://www.syriahr.com/en/237142/>.

²⁷ "New Terror State? 400 ISIS Members on the Loose in Syria", Albawaba, February 1, 2022, <https://www.albawaba.com/node/will-terrorists-reorganize-400-isis-members-loose-syria-1464545>.

İŞİD MİLİTANLARININ HAPİSHANE BASKINI STRATEJİSİ VE YPG'NİN SÜRECİ HAZIRLAYICI HAMLELERİ

Yerlerinden edilen siviller.

2019 yılında Irak Askerî İstihbarat Başkanı Korgeneral Saad el-Alak, yapmış olduğu bir açıklamada, İŞİD'in hapishanelerden kaçma girişimleri planladığı konusunda uyarıda bulunmuştur. Terör örgütünün, yeni misyonunu "duvarları aşmak" olarak nitelendirmiş ve 2012'de yaşanan olaylara göndermede bulunduğunu belirtmiştir. El-Alak'ın açıklamasında örgütün hapishaneleri basma ve mahkûmları kaçırma yolu ile geri dönmeye çalışacağına yönelik vurgu yapması oldukça önemlidir.²⁸ Nitekim, örgüt için bir dönüm noktası ve kurucu bir nitelikte olan bu stratejiyle yapılan son saldırıda da sıklıkla referans verildiği görülmüştür. Haseke'de gerçekleştirilen saldırının aynı etkiyi yaratması söz konusu olmasa bile örgütün hâlâ bir tehdit olduğunu ve iddialı saldırılar gerçekleştirebileceğini ortaya koyduğu düşünülmektedir.

Tutuklu üyelerini serbest bırakmak amacıyla hapishanelerin hedef alınması, İŞİD'in

sıklıkla başvurduğu bir yöntem olarak kayda geçmiştir. Haseke'de gerçekleştirilen hapishane baskınının da iki temel amacı bulunmaktadır: Tutukluların serbest bırakılması, Irak ve Suriye'deki İŞİD militanlarına ve ideolojik bakiyesini teşkil eden sempatizanlarına moral vermek. Örgütün son zamanlarda düzenlediği saldırı stratejilerine bakıldığında, yeniden alan hâkimiyeti tesis etmekten ziyade Suriye ve Irak'taki güvenlik güçleri ve sahadaki ortaklarına karşı gerilla taktikleri uygulamak suretiyle yıpratma yolunu izlediği görülmektedir.

200 İŞİD militanının Haseke'deki tüm güvenlik noktalarını aşarak, hapishane yakınlarında bombalı araç patlatmasıysa bölgede ciddi bir güvenlik zafiyeti olduğunu göstermektedir. Ayrıca baskında yer alan bazı İŞİD üyelerinin YPG üniforması giymesi de dikkat çekmiştir. Hedef alınan hapishanede iki ay öncesinde benzer bir girişimin gerçekleştirilemeden fark edilmesi ve önlenmesiye akıllara bazı soru

²⁸ "حالة هروب عناصر داعش المميّنة من سجن في سوريا تغذي المخاوف من عودة التنظيم", *Arabic CNN*, January 22, 2022, <https://arabic.cnn.com/middle-east/article/2022/01/22/isis-attack-prison-iraq-intl>.

Yüzlerce IŞİD militanının, bölgede bu şekilde mobilize olması, kontrol noktalarının hiçbirine takılmaksızın iki bombalı araç ve çok sayıda silahın sevkini yapabilmesi dikkat çekmektedir. Ayrıca ağır tonajlı araçları kullanmak suretiyle hapishane duvarlarını yıkarak düzenlediği bu saldırının hazırlık safhası ve sofistike planlamasının geniş bir keşif ve istihbarat faaliyeti gerektirdiği açıktır.

işaretlerini getirmektedir. Dolayısıyla bu husustaki gelişmelere dair birkaç farklı senaryonun makul olduğu değerlendirilmektedir. Öncelikle, kontrolü altındaki bölgelerde silahlı oluşum şöyle dursun, kendisine muhalif herhangi bir Kürt siyasi yapılanmaya dahi en ufak bir tahammülü olmayan terör örgütü PYD/YPG, buralarda ABD desteğiyle tam bir otoriter rejim tesis etmiştir. Sürekli olarak yol kontrolleri ve çeşitli güvenlik uygulamaları gerçekleştirmektedir. Bu bağlamda da terör örgütünün Haseke'de 12 tane kontrol noktası kurduğu ifade edilmektedir. Yüzlerce IŞİD militanının, bölgede bu şekilde mobilize olması, kontrol noktalarının hiçbirine takılmaksızın iki bombalı araç ve çok sayıda silahın sevkini yapabilmesi dikkat çekmektedir. Ayrıca ağır tonajlı araçları kullanmak suretiyle hapishane duvarlarını yıkarak düzenlediği bu saldırının hazırlık safhası ve sofistike planlamasının geniş bir keşif ve istihbarat faaliyeti gerektirdiği açıktır. Bu bağlamda IŞİD'in bölgedeki YPG üyesi teröristlerle rüşvet ilişkisi geliştirmiş olmasının kuvvetle muhtemel olduğu değerlendirilmektedir. Geçmişte yaşanan olaylar neticesinde de YPG'lilerin bu hususta bozuk bir sicile sahip olduğu bilinmektedir. YPG/PKK'nın bölgeye sevk ettiği militanların kendilerinden beklenebileceği üzere kurumsal devlet yapılarının aksine, örgütsel dayatmalar dışında hiçbir etik değere riayet etmek gibi bir misyonunun olmadığı unutulmama-

lıdır. Özellikle dışarıdan saldırıyı gerçekleştiren IŞİD'li unsurların, saldırı öncesinde hapishane içerisindeki mahkûmlarla bu denli koordine olabilmesi ve içeride internet erişiminin bulunması böylesi bir ihtimali güçlendirmektedir. Keza saldırı sırası ve sonrasında yayımlanan videolardan, içerideki mahkûmların baskından haberdar olduğu ve çoğunun rüşvet yoluyla gardiyanlardan telefon gibi iletişim cihazı elde ettiği tespit edilmiştir.

Ayrıca yakalanan IŞİD'lileri gözaltında tutmak amacıyla kurulan hapishanelerin geçici nitelikte olduğu ve mahkûmların akıbeti hakkında uzun vadeli bir stratejinin planlanmadığı bilinmektedir. Hapishanenin korunmasından sorumlu YPG militanlarının sayısının yetersiz olduğu ve büyük hücrelerde aşırı kalabalık bir ortamda tutulan mahkûmların radikalleşme ve isyan başlatma girişimlerinin sıklıkla yaşandığı geçmişte de kaydedilmiştir. Gardiyanların bu isyanların çıkmasında ve bastırılmasında yeterli olmadığı ve genellikle koalisyon güçlerinin desteğiyle bu çatışmaların kontrol altına alınabildiği gözlemlenmiştir. Ayrıca, 22 Kasım 2021'de The Guardian tarafından yayımlanan bir haberde YPG'nin, mahkûmları uzlaşma adı altında para karşılığında serbest bıraktığı ifade edilmiştir. Serbest bırakılma formlarına göre yargılama süreci olmadan hapsedilen IŞİD mahkûmlarının 8 bin dolar (6.000 euro) ödeyerek hapisha-

neden çıkabildiği belgelenmiştir.²⁹ Serbest bırakılma sürecinin kolay olmadığı pek çok YPG üyesiyle iletişim kurduktan sonra mahkûm ailelerinin çok daha yüksek bir miktarda rüşvet vermek zorunda kaldığı belirtilmiştir. Bu kapsamda serbest bırakılan ve kendisiyle röportaj yapılan iki kişiden biri, ailesinin toplamda 22 bin dolar ödemek zorunda kaldığını aktarmıştır. Serbest bırakılanların tekrardan herhangi bir askerî gruba katılmayacaklarına dair bir belge imzaladıkları bildirilmiştir. YPG tarafından yapılan bir açıklamada bu iddialar reddedilmiş ve düzenlenen belgenin asılsız olduğu duyurulmuştur. Ancak örgüt tarafından hazırlanan ve serbest bırakılmayı resmîyete döken belge fotoğraflarının medyada yer alması örgütün bu itirazını geçersiz kılmıştır.

Bu uygulamayla şimdiye kadar kaç IŞİD militanının serbest bırakıldığı bilinmemekle birlikte, röportaj yapılan kişilerin kullandıkları ifadelerde kendileri gibi Haseke'deki hapisneden çıkan 10 kişi daha olduğunu tahmin ettikleri yer almıştır. YPG, ayrıca bölgedeki kontrolünü konsolide etmek ve adına aşiretlerle denge kurmaya çalışmakta, bu uğurda bölgedeki aşiretlerden IŞİD'li mahkûmları kullanmaktadır. Örgüt

tarafından yapılan açıklamalarda bu kişilerin masum sivillere karşı bir saldırısının bulunmadığı ve serbest bırakılanların güvenlik güçleri tarafından tekrar IŞİD'e katılmayı denemediklerinden emin olmak için gözlemlendiği ifade edilmiştir. Ancak bu kişilerin Suriye ve çevresinde ciddi bir tehdit oluşturması ihtimali her zaman mevcuttur. Zira örgütün, kolluk maharetiyle fiziki olarak sahayı tutmanın ötesinde serbest bırakılanları denetleme kapasitesine sahip olup olmadığı şüphelidir.

IŞİD'in bölge halkından destek aldığına dayanarak ortaya atılan bir diğer argümana YPG'nin kötü yönetim şartlarında, bölgedeki Arap nüfusun ciddi bir huzursuzluk yaşadığı ve bu nedenle IŞİD'e verilen desteğin arttığıdır. Son gelişmeler özelinde Arap aşiretlerinin IŞİD mensuplarını bölgede sakladığı ve saldırıyı gerçekleştirebilmesi için gereken desteği sağladığı da iddia edilmektedir.³⁰ Haseke ve çevresinde yerleşim gösteren Arap aşiretlerinin, bölgedeki şartlara uyum sağlamak veya sahip oldukları pozisyonu korumak adına farklı aktörlerle iş birliği geliştirdiği bilinmektedir. YPG'nin kendisine yakın bir tutum sergileyen aşiret üyelerine kurduğu sözde yerel yönetim

22 Kasım 2021'de The Guardian tarafından yayımlanan bir haberde YPG'nin, mahkûmları uzlaşma adı altında para karşılığında serbest bıraktığı ifade edilmiştir. Serbest bırakılma formlarına göre yargılama süreci olmadan hapsedilen IŞİD mahkûmlarının 8 bin dolar (6.000 euro) ödeyerek hapisneden çıkabildiği belgelenmiştir. Serbest bırakılma sürecinin kolay olmadığı pek çok YPG üyesiyle iletişim kurduktan sonra mahkûm ailelerinin çok daha yüksek bir miktarda rüşvet vermek zorunda kaldığı belirtilmiştir.

²⁹ Bethan McKernan, "Former IS fighters say they paid way out of Kurdish jail in 'reconciliation' scheme", *The Guardian*, November 22, 2021, <https://www.theguardian.com/world/2021/nov/22/former-is-fighters-say-they-paid-way-out-of-kurdish-jail-in-reconciliation-scheme>.

³⁰ Tessa Fox, "Syria prison attack shows ISIL 'absolutely' growing stronger", *Al Jazeera*, January 24, 2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/1/24/syria-prison-attack-shows-isil-absolutely-growing-stronger>.

birimlerinde belirli pozisyonları verdiği görülmüştür. Suriye'deki aşiretlerin siyasi pozisyonları incelendiğinde, ilkesel duruş göstermekten ziyade genellikle konjonktürel davranışları, hayatta kalma iç güdüsüyle kendi güvenliklerini öncelendikleri ve çıkar odaklı olarak taraflarını seçtikleri gözlemlenmiştir. Diğer yandan Suriye'deki aşiretlerin, özellikle iç savaş sonrası süreçte geleneksel hiyerarşik yapısını koruyamadığı, bunun sonucu olarak da aşiretlerdeki geleneksel otoritelerin bütüncül bir aşiret mobilizasyonunu gerçekleştiremediği ifade edilmelidir. Dolayısıyla aşiretler ve kollarının davranışlarında farklılıklar seyredebilmektedir. İç savaş sırasında aşiret yapılarındaki çözülme ilk fark taraflardan birisi de IŞİD'tir. Nitekim bunu özellikle alan hâkimiyeti kurduğu dönemlerde aşiretlerle ilişkilerinde etkin bir şekilde kullanmayı başarmıştır. Örgütün bölgedeki gerilemesi sonrasında da ideolojik ve fikrî olarak desteğini sürdüren kitleler bulunmaktadır.

Haseke geneline bakıldığında aşiretler arasında YPG'ye doğrudan ve güçlü bir şekilde destek veren grupların yanı sıra örgütün kötü yönetiminden, yolsuzluk, rüşvet, adam kayırma, keyfî tutuklama ve zorla silah altına alma gibi girişimlerinden rahatsızlık duyan kesimlerin varlığı da söz konusudur. Bu bağlamda IŞİD'in bölgedeki Arap aşiretlerinin YPG'ye olan karşıt pozisyonunu kullanarak son saldırıyı gerçekleştirdiği dâhilindeki senaryonun haklılık payı vardır. Nitekim özellikle son iki yıl içerisinde YPG ve aşiretler arasında ciddi gerginlikler yaşandığı görülmüştür. Konuya yönelik YPG tarafından yapılan açıklamalardaysa aşiretlerle yaşanan gerginlik dolayısıyla IŞİD'e

destek verilmesinde herhangi bir artış olmadığı iddia edilmektedir. Örgütün bu ifadelerine rağmen, birçok IŞİD mensubunun Suriye-Irak sınırını hiçbir zaman terk etmediği, dağınık olarak hücresel ve bireysel düzeylerde varlığını sürdürdüğü gözlemlenmiştir. 600 km'lik Suriye-Irak sınırının özellikle Suriye tarafındaki otorite boşluğunun, IŞİD faaliyetlerinin önünü açtığı iddia edilmektedir.³¹ Sınır aşiretleri üzerinde IŞİD'in hâlâ belirli bir düzeyde hareket alanına sahip olduğu ve rüşvet yoluyla sınır geçişlerini kullandığına dair bulgular da mevcuttur. Zira halk desteği olmaksızın IŞİD'in bölgedeki varlığını ve eylemselliğini devam ettirmesinin mümkün olmayacağı değerlendirilmektedir.

Saldırının gerçekleşmesine dair YPG tarafından ortaya atılan bir iddiaysa hapishaneyi ele geçiren IŞİD militanlarının Türkiye ve onun desteklediği Suriye Millî Ordusu (SMO) güçlerinin kontrol ettiği alanlardan Haseke'ye sızdığıdır. IŞİD militanlarının, Barış Pınarı Harekâtı sınırları içerisinde yer alan Rasulayn ve Tel Abyad sınır bölgelerinden geldiği iddia edilmiştir.³² İddiasını, yakalanan mahkûmların ifadelerine dayandıran YPG/PKK, intihar bombacılarının da Irak'tan gelerek saldırıya dâhil olduğunu açıklamıştır.³³ Öncelikle YPG/PKK, kontrolü altında tuttuğu şehirlerde birçok aşiretle sorun yaşamaktadır. Bölgedeki varlığını konsolide etme çabaları sırasında kendisine muhalif aşiretler ve aileler üzerinde ciddi bir baskı uygulamaktadır. Bu yapılanmalarından bazı ileri gelen kimselerinse YPG/PKK'ya destek vermediği gerekçesiyle infaz edildiği görülmüştür. Dolayısıyla terör örgütü tarafından bölgede mağdur edilen birçok aşi-

³¹ "Iraq Tightens Border Security with Syria to Halt ISIS Movement," accessed December 14, 2021, <https://www.thenationalnews.com/world/mena/iraq-tightens-border-security-with-syria-to-halt-isis-movement-1.1150252>.

³² "Kurdish units regain control over prison in Al-Hasakah, kill 175 IS terrorists", *Tass*, January 23, 2022, <https://tass.com/world/1392031>.

³³ "Tightening grip on ISIS in Syria's Hasakah prison, SDF calls to surrender", *North Press Agency*, January 23, 2022, <https://npasyria.com/en/71211/>.

ret ve ailenin IŞİD'e desteğinin artması olasılık dâhilindedir. Bu bağlamda IŞİD'in, Türkiye'nin desteklediği unsurların kontrolü altındaki bölgelerdeki kitlelere nüfuzunun, terör örgütü YPG'nin mağdur ettiği kitlelere göre daha zor olduğunu ifade etmek mümkündür. Bunun yanı sıra hem Türkiye'nin hem de desteklediği yapıların iç savaş sırasında ve sonrasında IŞİD tarafından sürekli olarak saldırıya maruz kaldıklarını hatırlatmakta fayda görülmektedir. Diğer yandan IŞİD militanlarının güvenli bölgelerden geldiğine dair iddianın ise sağlam bir dayanağı bulunmamaktadır. Çatışmalar şiddetlenirken YPG/PKK, söz konusu suçlamalar üzerinden bir yandan kendi varlığını meşru zemine oturtmaya çalışmakta diğer yandan bunu Türkiye aleyhinde propaganda malzemesi yapmak istemektedir. Nihayeten dikkatleri bölgede kendisinden kaynaklı olarak ortaya çıkan güvenlik zafiyetinden uzaklaştırmak istemektedir. YPG, kontrolü altındaki yoğun bir şekilde korunan bir şehre giren 200 silahlı IŞİD militanı ve iki bombalı araç ve bunların olanca hazırlığının gözden kaçırılması zaten örgütün, saldırganların tam olarak nereden geldiğini

bildiği iddialarını büyük ölçüde çürütmektedir.

Hapishanenin konumu göz önünde bulundurulduğunda IŞİD militanlarının güvenli bölge sınırlarındaki kontrol noktalarını geçmesi ve mesafenin oldukça uzak olduğu bu bölgeye sızabilmesi mümkün görünmemektedir. Buna karşın sınır aşiretlerinin IŞİD geçişleri üzerinde bir etkisinin olması daha yüksek bir ihtimaldir. Ayrıca hapishane saldırısıyla eş zamanlı olarak Deyr ez Zor çevresinde gerçekleşen diğer saldırılar da dikkat çekmiştir. Hapishaneden yayımlanan videolarda IŞİD militanlarının ellerinde bulundurduğu silahların genel olarak Deyr ez Zor'daki savaşta YPG tarafından ele geçirilen silah tipleri olduğu tespit edilmiştir. IŞİD militanlarının bölgede YPG güçlerine yönelik düzenlediği saldırılarda bu silahları yeniden ele geçirmiş olması ihtimali vardır. Ayrıca YPG'nin mevcut durumda kullandığı silah tiplerinin de IŞİD militanlarının elinde olduğu görülmüştür. Bu durumun kaynağı ise hapishane baskını sırasında YPG/PKK'dan el konulan silahlar olduğu tahmin edilmektedir.

BASKIN SÜRECİNDE İŞİD'İN ÇEVİRİM İÇİ BİR PLATFORMLA BÖLGEYE VERDİĞİ MESAJLAR VE AMACI

YPG/PKK tarafından serbest bırakılan İŞİD'liler.

Hapishane saldırısı sırasında ve akabinde İŞİD tarafından izlenilen yöntemler, örgütün bölgedeki sempatizanlarını harekete geçirme ve hasımlarının dikkatini dağıtmak üzere tertip ettiği stratejiyi göz önüne sermiştir. Özellikle Guveyran Hapishanesi'ndeki baskına destek verilmesi çağrıları kapsamında örgütün kendisine bir medya tabanı oluşturduğu gözlemlenmiştir. Örgüt tarafından bu mecrada yayımlanan metinlerde, çağrısını Guveyran, Zuhur Mahallesi ve çevrede yaşayan tüm İŞİD destekçilere yönelik yapmıştır. Destek verme sıralarının bu kitlede olduğuna vurgu yapılan mesajlarda, hapishaneden kaçan mahkûmlara yönelik barınma imkânlarının sağlanması ve bunların çatışma alanlarından güvenli bir şekilde çıkartılması çağrısı yapılmıştır.³⁴

Hapishaneden kaçanların saklanmasına yönelik yardım taleplerinin ardından çevrim içi medya tabanındaki bir sonraki çağrı, YPG/

PKK'nın, kaçan İŞİD'lileri çevre mahallelerde araması esnasında yanlış yönlendirilmesi üzerine yapılmıştır. Gönderilerin mümkün olduğunca yayılmasıyla yerel halkın YPG/PKK'ya yanlış ihbarda bulunması, boş mekânları veya YPG/PKK'ya ait adresleri iletmesi hatırlatmaları yapılmıştır.³⁵ Bu stratejiyle hapishanelerden kaçanlara yönelik zaman kazandırma ve YPG/PKK'lı teröristleri oyalama niyeti ön plana çıkmıştır.

İŞİD destekçisi platformlarda yer alan mesajlardaki bir diğer önemli öncelikse Guveyran mahkûmlarının videolarını "kaderleri sizin elinizde" etiketiyle bölgedeki aşiretler arasında yaygınlaştırma amacı olmuştur. Örgütün bu şekilde YPG/PKK, koalisyon güçleri ve arasında ayrışma yaşanmasını amaçladığı değerlendirilmektedir. Bunun yanı sıra küresel çapta bir destek talebinde bulunan örgüt, videoların geniş bir tabana yayılmasıyla bölgedeki un-

³⁴ "ExTrac, https://twitter.com/Ex_Trac/status/1485659903146569749.

³⁵ A.g.e.

surlara manevi destek olunabileceğini belirtmiştir.³⁶

Yayımlanan mesajlardaki en önemli hususa çevre kamplarda ve cezaevlerinde de benzer isyanların başlatılması yönündeki çağrılardır. Özellikle Hol Kampı'na odaklanan mesajlarda, kamp içinde isyan seslerini duymak istedikleri ve sıranın onlarda olduğu ifadeleri yer almaktadır. Ancak bu çağrıların çoğunlukla müspet sonuçlanmadığı görülmüş ve çatışmanın ilerleyen saatlerinde şehitlik ve cihat kavramları üzerinden yeni mesajlar yayımlanmaya başlamıştır.³⁷ Hapishane baskını sırasında oluşturulan bu gönderiler, IŞİD'in saldırı sırasında bir isyan zinciri oluşturmayı ve aynı anda birden fazla hedefle uğraşmak du-

rumunda kalacak olan YPG/PKK ve koalisyon güçlerinin odağını yaymak istediği şeklinde değerlendirilmektedir.

Örgütün izlediği bu yöntemle özellikle Hol Kampı sakinleri ve aşiret mensuplarına yönelik bir destek zemini oluşturulmaya çalışıldığı görülmüştür. Ancak saldırı öncesi organizasyonun özellikle Guveyran odaklı olması ve eş zamanlı olarak Deyr ez Zor'da daha küçük ölçekli saldırıların gerçekleşmesi, söz konusu çağrılarının niteliğinin farklı bir şekilde yorumlanmasına sebep olmuştur. Guveyran'ın başarılı sonuçlanması adına diğer bölgeleri hareketlendirme ve toplu bir isyan durumuyla karşı karşıya kalacak olan YPG/PKK'nın gücünü dağıtmaya çalıştıkları izlemi mevcuttur.

³⁶ A.g.e.

³⁷ A.g.e.

YPG-IŞİD MEŞRUIYET DÖNGÜSÜ VE SALDIRININ SONUÇLARI

Arap aşiretlerinin YPG/PKK'ya karşı toplantısı.

ABD ve Batılı ülkeler tarafından alınan olanca desteğe karşın, sınır bölgelerinde IŞİD'i destekleyen unsurların etkinliğinin devam etmesi, örgütün aktif ve sofistike saldırılar düzenleyebilmesi ve YPG/PKK eliyle bölgede herhangi bir istikrarın temin edilememesi dikkat çekmektedir. Mevcut durum aynı zamanda IŞİD'in bölgedeki mevcudiyetine karşı bir argüman geliştiren ve destek gören YPG/PKK'nın da yaşadığı çelişkiyi su yüzüne çıkarmaktadır. IŞİD'in bölgede irili ufaklı her eyleminde ABD başta olmak üzere yine bu Batılı ortakların sahaya aktif bir şekilde müdahil olması da IŞİD'le mücadelede kahramanlaştırılan terör örgütünün etkinliğinin tartışmalı olduğunu ortaya koymaktadır. Keza örgütün bağlı olduğu ana omurga olan PKK terör örgütünün de çatışma stratejisi ve tecrübesi genel olarak gerilla taktikleri üzerine kuruludur. PKK'nın eylem geçmişinde nadiren saha hâkimiyetini hedeflediğine şahit olunmuşsa da Türk Silahlı Kuvvetlerinden yediği ağır darbeler neticesinde sınırlılıklarını tekrar keşfetmesi uzun sürmemiştir.

Suriye sahasının coğrafi şartları, düzenli savaşın gerektirdiği tecrübelerin de çatışma alanlarında aktif olarak kullanılması gerekliliğini ön plana çıkarmıştır. Bu husustaki iki önemli örnekse iç savaş koşullarında bu gerçeği doğrulama imkânı vermiştir. Bunlardan ilki ve en önemlisi İran Devrim Muhafızları Ordusu'dur (İDMO). İran'ın ikili askerî mimarisinde, Mozaik Savunma prensibinin katmanı olarak işlev gören ve asimetrik savaşta daha fazla uzmanlaşmış unsur olan bu yapının Suriye iç savaşında ihtiyaç duyulan düzenli savaşta yetersiz kalması, ülke dışındaki çatışmalara katılmayan düzenli ordu Arteş'in tecrübe ve niteliklerine Suriye sahasında ihtiyaç duyulmasını beraberinde getirmiştir. İkinci örneğe daha önce de ifade edildiği gibi Marksist-Leninist geçmişten gelen, Mao'nun "Uzun Süreli Halk Savaş Doktrini"ni benimseyen ve tecrübeleri bu minvalde gerilla taktiklerinden müteşekkil PKK/YPG'dir. Bu örgütün IŞİD'e karşı giriştiği çatışmalarda ABD'den aldığı hava desteğinin, Saddam'ın devrilmesi sırasında Irak'a düzenlenen hava operasyonlarını geçtiği dahi iddialar arasındadır.

YPG tarafından baskı ve şiddet gören yerel halktan IŞİD'e temayülün artması, bölgedeki şartlar ve iç savaşın seyri bağlamında değerlendirildiğinde anlaşılabilir bir durumdur. IŞİD'in hareket kabiliyetini arttırması, YPG'nin bölgedeki varlığını pekiştirmesine imkân tanımaktadır. Gerçekleştirilen son saldırı özelinde örgütün bölgedeki çatışma ortamını kendi lehine çevirdiği ve muhalif Arap aşiretleri de sindirmeye çalıştığı görülmektedir. Aynı zamanda hapishanenin geri alınması ve çevre mahallelere kaçan mahkûmların yakalanması sürecini üstlenen YPG/PKK hakkında yapılan açıklama ve yorumlarda örgütün kabiliyetlerinin olduğundan çok daha fazla yansıtılmaya çalışıldığı gözlemlenmiştir. ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada YPG, hızlı tepkisi ve Suriye'nin kuzeydoğusunda IŞİD'e karşı verdiği mücadeleye bağlılığı için övülmüştür. Ayrıca sosyal medya hesaplarında YPG sempatanlarının Haseke'de yaşanan durumu "ikinci Kobani Savaşı" olarak aksettirdiği ve bölgede yaşanan çatışmalarda "dünyayı büyük bir felaketten kurtardıkları" ifadelerine başvurduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra örgütün yıllardır dile getirdiği IŞİD mahkûmları meselesi de dünya kamuoyunda destek görmeye başlayan bir trende dönüşmüştür.

Guveyran ve Zuhur Mahallelerinde yaşanan çatışmalar nedeniyle sivillerin büyük bir kısmı başka bölgelere kaçmak zorunda kalmıştır. Terör örgütü YPG/PKK'nın, bölgede değişmeye başlayan demografiden kendi kontrolünü pekiştirmek amacıyla faydalanmak istediği müşahade edilmiştir. Diğer bir deyişle, bölge halkına yönelik baskı ve keyfi tutuklamaların artması sonucunda örgüte karşı bir tutum sergilemeye başlayan kişilerden IŞİD

bahanesiyle kurtulmanın da önü açılmıştır. Bu bakımdan yerel halkın mevcut yönetimden duyduğu huzursuzluğa karşı IŞİD'in hapishane baskını bir can simidi işlevi görmüştür.³⁸ IŞİD tehdidinin son olayda somutlaştırılmasıyla bölgedeki güvenlik önlemlerinin artması ve YPG/PKK'nın olası şüpheli gördüğü kişileri herhangi bir kanıt olmadan tutuklaması olası görülmektedir. Örgütün bu uygulamaları, bölgeyi terör tehditlerinden korumak amacıyla gerçekleştirdiği bahanesini kullanması da muhtemeldir. Nihayeten, Suriye sahasında YPG ile IŞİD arasında simbiyotik bir ilişkinin belirginleşmeye başladığı seyredilmektedir. YPG'nin meşruiyet sorununa çözüm olan IŞİD, kendi varlığını ve ideolojik kalıntılarını tamamen silmeyi amaçlayacak alternatif, kurumsal bir devlet yapısı yerine kendisinden meşruiyet devşiren ve buna ihtiyaç duyan bu yapıyı tercih edecektir.

YPG'nin elde ettiği kazanımların yanı sıra IŞİD'in de bu baskınla kendi yapılanmasına yönelik belirli düzeyde bir fayda sağladığını söylemek mümkündür. Koalisyon güçlerinin Haseke'deki baskının Irak veya bölge için önemli bir tehdit oluşturmayacağına emin olduklarını belirten³⁹ açıklamalarına rağmen, birçok kontrol noktası ve YPG'nin önlemlerine karşın IŞİD'in baskını gerçekleştirebilmesinin, örgütün saldırı kapasitesini arttırdığı izlenimini vermektedir.⁴⁰ Örgütün, Suriye'deki toprak hâkimiyetini kaybetmesine rağmen, aktif/uyuyan hücreler dolayısıyla saldırı ve hareket kabiliyetini tamamen yitirmediği bir kez daha görülmüştür. Ayrıca hapishane baskını neticesinde Suriye ve Irak'taki militanlara bir moral-motivasyon verilmiş ve safların daha da sıklaştı-

³⁸ "El-Ferhan: PYD/PKK terör örgütü, DEAŞ bahanesiyle Haseke'de tehcir uyguluyor", *Suriye Muhalif ve Devrimci Güçler Ulusal Koalisyonu*, January 18, 2022, <https://tr.etalaf.org/haberler/koalisyon-haberleri/el-ferhan-pyd-pkk-teror-orgutu-deas-bahanesiyle-hasekede-tehcir-uyguluyor>.

³⁹ Jane Arraf, "As U.S. Strikes Syria Prison Held by ISIS, Young Detainees Are Caught in Crossfire", *The New York Times*, January 23, 2022, <https://www.nytimes.com/2022/01/23/world/middleeast/syria-prison-isis.html>.

⁴⁰ "Islamic State group's Syria prison attack: a turning point?", *France 24*, January 24, 2022, <https://www.france24.com/en/live-news/20220124-islamic-state-group-s-syria-prison-attack-a-turning-point>.

rılması çağrılarında bulunulmuştur. Videolar-
da tespit edilen silah türlerine bakıldığında
örgütün elindeki silahlara ulaşmada zorluk
yaşamadığı değerlendirilmektedir. Silahlara
erişimin kolay olması, örgütteki silahların çe-
şitliliği ve sayısı göz önüne alındığında hü-
crelerin uygun şekilde silahlandırılarak birçok
farklı türde saldırı gerçekleştirmesinin müm-
kün olduğu görülmüştür. Özellikle son hapis-
hane baskını ve bu baskınla bağlantılı olarak
diğer bölgelerde de dikkat dağıtmak için ger-
çekleştirilen çok sayıda eş zamanlı saldırı, böl-
gedeki IŞİD hücrelerinin etkinliğinin zamanla
artabileceğine de işaret etmektedir.⁴¹ Örgütün

yavaş ancak metodolojik bir şekilde kendisini
geliştirdiği, buna karşın YPG/PKK saflarında
ciddi güvenlik açıkları olduğu görülmektedir.
Saldırılarında YPG'lilerle rüşvet gibi araçlarla iş
birliği geliştirdiği değerlendirilen IŞİD'in, koor-
dinasyon ve güvenlik zafiyetlerini kendi lehine
kolayca kullanabildiği görülmektedir. Ayrıca,
son günlerde Haseke'den yayılan görüntü ve
haberler, IŞİD'in sözde yerel ve küresel dava-
sı için propaganda hizmeti görmüştür. Örgüt,
2013-14'teki konumundan çok uzak olsa da bu
saldırının IŞİD'in toparlanma ve yeniden can-
lanma çabalarında bir dönüm noktası olduğu
kayda geçmiştir.

⁴¹ "Weaponry of the Islamic State in the Autonomous Administration of North and East Syria".

SONUÇ

YPG'nin hakimiyetindeki alanlarda istikrar ve güvenliğin sağlanamaması nedeniyle sürekli çatışmalar yaşanmaktadır.

Yerel ve bölgesel dinamikleri etkileyen güvenlik zafiyetleri, YPG'nin hâkimiyeti altındaki alanlarda her geçen gün artarak devam etmektedir. ABD öncülüğündeki Uluslararası Koalisyon Güçleri'nin sağladığı askerî mühimmat, lojistik ve hava desteğiyle Mart 2019'da IŞİD'e karşı Bağuz'da ilan edilen sözde zaferin ardından iki yıl geçmesine rağmen, bölgedeki istikrar ve güvenliğin yeterince sağlanamadığı görülmektedir. Alan kontrolünü kaybeden IŞİD'in uyuyan hücreler vasıtasıyla varlığını devam ettirdiği Suriye'yi bekleyen yeni bir tehditse YPG/PKK'nın kontrolü altındaki kamp ve hapishanelerde zor şartlar altında tutulan IŞİD mensupları ve aileleridir. Bu tehdidin aynı zamanda YPG/PKK için bir koz olduğunu da söylemek mümkündür. IŞİD militanları ve ailelerinin sorumluluğunun kendilerinde olduğunu sıklıkla dünya kamuoyuna duyuran örgüt, bu bağlamda kendilerine ciddi bir destek beklemektedir. Terör tehdidini bölgede sınırladıklarını iddia eden örgüt, Batı'ya sıklıkla maddi yardım taleplerinde bulunmakta ve ellerinde tuttukları YTS'leri geri almaları yönünde çağrılar yapmaktadır. Batılı ülkelerinse öncelikle

söz konusu kişileri ve ailelerini vatandaşlıktan çıkarma yöntemini tercih ettiğini, yargılama ve rehabilitasyon süreçlerini kendi sınırları içerisinde gerçekleştirmeye ılımlı bakmadıkları görülmüştür.

Bölgeye ilgi ve desteğin azaldığı dönemlerde, ellerinde bulundurduğu IŞİD mensuplarını öne sürmesi, örgütün izlediği bir strateji olarak karşımıza çıkmaktadır. YPG/PKK'nın kendilerine yönelik askerî desteğin de devam etmesi açısından yine bu koza başvurusu dikkat çekmektedir. ABD'nin bölgeden çekilme kararı ve yürütülen süreç bağlamında örgüt tarafından yapılan açıklamalarda, IŞİD'in bölgede tehdit oluşturmaya devam ettiği ve mahkûmların akıbetinin uluslararası aktörlerle iş birliği vasıtasıyla belirlenmesi gerektiği konusundaki uyarıları ön plana çıkmaya başlamıştır. ABD'nin bölgeden çekilmesi için yeterli şartların henüz oluşmadığı, aksi takdirde bölgede IŞİD'e karşı inşa edilen tüm sürecin tersine dönebileceği endişeleri gündeme getirilmiştir. Uluslararası gündemin Suriye'nin kuzeydoğusundan uzaklaştığı bir süreçte IŞİD

tehdidinin sahada yeniden kendini göstermesi YPG/PKK'nın beklediği desteği tazelemesiyle sonuçlanmıştır. Türkiye'nin terörle mücadele kapsamında bölgeye bir operasyon düzenlemesi söylemlerine karşı Guveyran'da yaşanan çatışmalar ve bölgenin tekrardan kontrol altına alınmasıyla YPG/PKK, gelişmeleri kendi lehine bir propaganda hâline getirmeyi hedeflemektedir. Özellikle baskını gerçekleştiren teröristlerin Barış Pınarı Harekâtı bölgesinden Haseke'ye sızdığı iddiasıyla Türkiye'nin IŞİD'i desteklediği öne sürülmüş ve yine uluslararası kamuoyuna Türkiye'nin bölgeden çıkarılması için çağrılarda bulunulmuştur.

Örgüt tarafından uluslararası aktörlerden beklenen desteğin kapsamı sadece maddi veya askerî anlamda değil aynı zamanda siyasi meşruiyet elde edilmesi yönünde de olmuştur. Çarpıcı bir şekilde mahkûmların yargılanması sürecini bölgede kurulacak olan uluslararası bir mahkeme gözetiminde gerçekleştirmek isteyen YPG, bu stratejiyle yapılanmasının uluslararası mecrada terörle mücadele eden meşru bir örgüt olarak tanınması hedefini gözetmektedir. Ancak Guveyran'da gerçekleştirilen hapisane baskını ve yaşanan çatışmalar, YPG/PKK'nın IŞİD'lileri tuttuğu diğer cezaevlerini koruma kapasitesini de gündeme getirmiştir. 12 bin IŞİD militanının iptidai koşullardaki hapisanelerde aşırı kalabalık hücrelerde tutulması, söz konusu yapıların saatli bir bomba işlevine sahip olmasına neden olmaktadır. Suriye'yi bekleyen bu tehdit farklı mecralarda yıllardır dile getirilmesine rağmen, bu bağlamda atılan adımlar sürekli zayıf kalmaktadır.

Yaşanan son olayda YPG/PKK'nın bölgedeki güvenliği sağlama kabiliyetine yönelik ciddi bir endişenin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Sayısı iki yüzü bulan silahlı IŞİD militanlarının, YPG hâkimiyetinde bulunan ve tecrübeli IŞİD mahkûmlarının tutulduğu hassas bir bölgeye saldırmak için iki bombalı araçla birlikte Haseke kentine girip en az bir düzine YPG/PKK kontrol noktasından geçmeyi başarması, yaşanan istihbarat ve güvenlik zafiyetini açıkça göstermektedir.

Bölgede nükseden tüm bu problemlere rağmen, uluslararası aktörler tarafından resmî bir şekilde muhatap alınmak ve Suriyeli Kürtlerin meşru temsilcisi olarak bölgede özerk bir yapı kurmak dâhilinde IŞİD mahkûmları ve aileleri YPG/PKK'ya belirli bir avantaj sağlamaktadır. Ancak bir terör örgütünü başka örgütle bastırmanın ve bu şekilde ileriye dönük olası tehditlerin önüne tamamen geçilmesinin mümkün olmadığı unutulmamalıdır. Bu yöntem üzerinden devam edecek olan süreçte, bölgedeki istikrarsızlık ve güvenlik problemlerin sürekli yaşanması da kaçınılmaz olacaktır. Uluslararası aktörlerin, tutuklu IŞİD mahkûmlarına yönelik mevcut tutumunu gözden geçirmesi ve IŞİD mahkûmlarının güvenliğinin sağlanması görevini kabiliyetleri sorgulanan devlet dışı bir aktöre vermesi stratejisinden vazgeçmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra iki örgüt arasında simbiyotik bir ilişkinin şekillenmeye başladığı ve YPG'nin IŞİD'in varlığından istifade etmesinin bir sonucu olarak IŞİD için YPG/PKK'nın varlığı kötünün iyisi durumuna geldiği değerlendirilmektedir.

NOTLAR

NOTLAR

[illegible]

www.orsam.org.tr

[orsamorgtr](https://www.youtube.com/orsamorgtr)